

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

15 An contractus cum Vsurario [...] ualidi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

fructifera, tunc usurarius non habet dominium fructuum ex ea perceptorum: & hoc iuxta secundam opinionem, quam diximus communem in cap. *procedenti*: quia sicut iuxta eam opinionem usurarius non habet dominium rei usurariae, sic nec habet dominium fructuum perceptorum; quia sunt fructus quos fert ipsa res. At verò iuxta primam opinionem, quam posuimus in cap. *procedenti*, sicut usurarius habet dominium rei usurariae: licet eam in foro conscientiae restituere teneatur: sic etiam habet dominium fructuum perceptorum ex re usuraria fructifera: licet eos in conscientia restituere teneatur. Tertio, si res usuraria est fructifera, & usurarius vendit eam, tunc pretium non pertinet ad mutuatarium, sed nec usurarius potest sibi retinere: quia res vendita potest per euictionem extorqueri ab emptore, & re illa euicta, usurarius tenebitur in conscientia totum pretium restituere emptori, à quo res est per euictionem extorta. Item si usurarius rei usurariae fructus vendiderit, etiam pretium non pertinet ad mutuatarium; quia fructus venditi, quamdiu existant, possunt per euictionem vindicari: & tunc usurarius tenebitur totum pretium fructuum restituere emptori, cui sunt fructus per euictionem adempti.

Ad argumenta primae opinionis respondetur: ad primum, negamus lucra ex pecunia usuraria pacta, esse veluti rames ipsius pecuniae; quoniam non oriuntur ex ea, sed ex industria, & diligentia ipsius usurarii.

Ad secundum respondetur, Usurarium non dici propriè, & strictè furem, & raptorè, sed latè dumtaxat. Item, etiam esset fur, nihilominus tamen iuxta prædicta, fur si ex pecunia futura aliquid emas, vel sua industria aliquid lucrificat, sibi acquirit.

Ad tertium respondetur, rem emptam loco pretij succedere in hereditatibus, fideicommissis, & dotibus; non autem generaliter in quibuscumque rebus.

An bona usurarij sint ipso iure tacite hypothecata pro soluendis usuris.

CAPVT XIII.

NON parum refert scire, An bona usurarij sint tacite hypothecata ipso iure pro usuris soluendis: quia si sicut, consequetur inde, vt ad quoscumque peruenierint huiusmodi bona, transeant cum tali hypotheca, quae est obligatio realis; ita vt officio iudicis possint ea bona vindicari in quacumque sint possessione. Si verò non sint hypothecata, tunc consequenter non transeunt ad alios obligatione reali pro usuris soluendis, sed quamdiu sunt penes usurarium, erunt obligata pro usuris soluendis obligatione tantum personali: quod est dicere, usurarium personaliter esse obligatum ad usuram soluendam; & quia ipse persona est obligata, consequenter bona ipsius quamdiu apud ipsum existant, sunt obligata, ita vt ipse usurarius ex suis quibuscumque bonis teneatur usuram soluere.

In hac igitur re sunt tres opiniones. Prima ait generaliter omnia bona usurarij esse tacite hypothecata. Ita Glossa in cap. *Cum tu*. & cap. *Tua nos*. de *Vsuris*. & cap. *Quamquam*. de *Vsur*. in *Sexto*. Baldus in l. *Executores*. C. de *Executione rei iudicatae*. & l. *final*. C. de *Seruo pignori dato manumisso*. Albericus in l. *Pro officio*. Cod. de *Admin. tuto*. Ripa in l. *Senatus consulto*. ff. *Quib. in caus. pignus tacite contrahitur*.

Hanc opinionem fuisse veterum Canonistarum communem, tradit Panormit. cap. 1. & fin. de *Vsuris*: Sed ait oppositam sententiam esse Iuniorum Canonistarum, & veriorè.

Secunda opinio ait, quod licet alia bona usurarij non sint ipso iure tacite obligata pro usuris soluendis, nihilominus tamen possessiones siue res emptas ex pecunia usuraria, esse tacite hypothecatas. Sic Medina *quest. 4. de*

Vsurâ, ad 4. principale, circa finem. Gabriel in 4. distinct. 15. *quest. 1. art. 2. conclus. 2.* Lapus *allegat. 74.* Ioan. Lupus de *donat. §. 65. numero 23.* & probant ex cap. *Cum de Vsuris*. vbi dicitur, vt possessiones emptae ex pecunia usuraria, vendantur, & ex earum pretio soluantur mutuatariis quicquid est per usuram acceptum.

Tertia opinio asserit, generaliter bona usurarij, etiam si sint emptae ex pecunia usuraria, non esse tamen ipso iure tacite hypothecata realiter pro usuris soluendis. Sic Abbas loco *supra citato*, & citat Ioan. Andr. Hostiens. Fredericum, addens præterea hanc esse communem sententiam Iuniorum Canonistarum. Ita Caietanus in *Opusculis*, Tom. 2. *tract. 8. cap. 4.* Sotus *6. libr. de Iustitia, quest. 1. art. 4. ad 3.* Couarr. *lib. 3. Variarum resolutionum. cap. 3. nu. 6.* Siluestr. *ver. Vsurâ, 6. quest. 3.*

In hac re verò, vltima sententia est verior: nam tacita hypotheca non est ex natura rei; nisi vbi iure aliquo humano est inducta. Sed nullo iure humano, ciuili, vel canonico huiusmodi tacita hypotheca est inducta: ergo non est, &c.

Ad Cap. *verò*, *Cum tu*, de *Vsuris*. respondetur, multos decipi, putantes ibi loqui Pontificem de possessionibus per usuram pecuniam comparatis, & translatis: & ideo dicunt, Pontificem ita tenere, vt vendantur: quod auiat, non intelligi ex iure; sed solum locum esse Pontificem ex æquitate humana.

Sed reuera Pontifex loquitur de possessionibus acquisitis ex pecunia usuraria: sed adhuc manentibus apud ipsum usurarium: & ideo merito ex iure Pontifex constituit, vt vendantur; non quia sint ex possessiones tacite hypothecatae, pro restitutione usurae; sed quia quamdiu sunt apud usurarium, obligatione personali ipsius usurarij sunt obligatae pro restitutione usurae; ad quam ipse usurarius est personaliter obligatus; & ratione ipsius omnia bona eius, & non solum possessiones ex usuraria pecunia emptae. Et hinc fit, vt si illa possessiones transeant ad alium tertium, nullam habeant hypothecam; quia personalis obligatio non transit ad tertiam personam; nisi illa sit heres, quae eo ipso, quod repraesentat personam defuncti, succedit in eius obligationibus; & iuribus etiam personalibus.

An Contractus cum usurario facti, sint validi.

CAPVT XIII.

DE hac re legendi sunt, Sotus *lib. 6. de Iustitia, quest. 1. art. 4. ad 3.* Adrianus in 4. de *Restitut. quest. qua incipit*, *Ex his alia oritur questio*, §. *Hoc igitur supposito*. Gabriel in 4. *dist. 15. quest. 15. art. 3. dub. 16.* Paludanus *item in 4. eadem quest. 2. art. 5.* Nauarr. *cap. 17. num. 266.* & *segg.* Siluestr. *verb. Vsurâ*. & Angelus *verb. Restitutio*. *verf. Vsurarius*. Medina de *Rebus restituendis, quest. 10.* & de *Vsurâ, quest. 4. ad 3.* Couarr. *lib. 3. variar. resolutionum. cap. 3. num. 6.*

Questionis sensus hic est, An contractus, quem V. g. Titius celebrat cum Caio usurario, ita sit iure validus, vt licet Caius usurarius in conscientia teneatur restituere, quae per usuram accepit, Titius tamen possit tutè conscientia sibi retinere, quod habet ex contractu celebrato cum Caio? Finiamus enim, Caium pretio aliquid vendidisse Titio, nimirum possessionem; An Titius possit tutè conscientia, sibi retinere possessionem emptam, licet Caius usurarius teneatur restituere usuram?

In hac re, Primò dicimus, res per contractum celebratum cum usurario accepta, siue sit consumptibilis vsu, siue non, si ab eo fuit per contractum usurarium comparata, quamdiu existat in specie, semper est restitutioni obnoxia, vbi cumque sit penes aliquem possessorem. In hoc conueniunt omnes Auctores, præter vnum Medianam, qui ait

hoc esse verum, quando res non est *usu* consumptibilis, sed non quamdiu est consumptibilis *usu*, ut est pecunia, vel frumentum, & alia similia. Sed contra Medicam non solum Doctores faciunt, sed etiam ratio; quia, v. g. si eadem pecunia in numero existat, quam Caius usurarius per *usu*ram accipit, licet sit penes Titium, in ipsum nimirum translata donatione Caij, vel per depositum, vel ex hoc, quod Caius possessionem emit a Titio, & ei predictam pecuniam dedit tamquam pretium, semper est debita suo domino, nempe illi a quo Caius per *usu*ram accipit. Patet, quia in hoc supponimus opinionem communem, quam sumus supra sequuti, & quam nobiscum etiam Medina ipse concedit, dominium rei per *usu*ram accipere, non transferri in usurarium, etiam si sit pecunia, nisi sit admixta aliis usurarij pecuniis; ergo pecunia *usu*riaria quamdiu existat, non est sub dominio usurarij, & consequenter in quemcumque transferatur, semper est debita suo domino. solum delinit esse sui domini, quando admiserit alius pecuniis alicuius possessoris.

Obijcies cum Medina: Res *usu* consumptibiles functionem accipiunt, ita ut plenè satisfacias creditori, siue suam numero eandem pecuniam reddas, siue aliam paræ estimationis: ergo in his rebus non est necesse restituere eandem numero pecuniam *usu*riario. Respondeo: hoc argumentum solum probat, *usu*riarium, siue quemcumque alium possessorem in genere apud quem sit translata eadem pecunia numero *usu*riaria, personali obligatione teneri ad restituendum creditori, siue illam eandem numero pecuniam, siue aliam æqualis estimationis. & hoc factis est ad nostrum propositum: hoc enim est, quod asserimus: nimirum, Titium; apud quem existat eadem numero pecunia *usu*riaria a Caio *usu*riario accepta, personaliter esse obligatum ad restituendam eam, vel aliam numerò æqualem vero domino, a quo Caius per *usu*ram accipit. & hoc de primo.

Secundò dicimus: quantum ad alia, quorum dominium habet *usu*riarius, iuxta communem sententiam, quam sumus supra sequuti, in contractibus cum *usu*riario celebratis; considerandum est, an ex eo contractu, quo *usu*riarius illa bona alienat, fiat impotens in totum, aut ex aliqua parte ad restituendum *usu*ram, an verò minime. Nam si reddatur impotens, vel in totum, vel ex parte, tunc contractus celebratus cum eo, non sunt validi; ita ut is, qui celebrat contractum, teneatur restituere in totum, vel ex parte, ea, quæ accipit ab *usu*riario ex contractu cum eo facti: quod si scierit celebravit contractum, teneatur restituere ea bona, quamdiu existant: & si scierit consumpsit, similiter tenetur; quia sciebat *usu*riarium in totum, vel ex parte fieri impotentem, alienando per contractum ea bona: & consequenter malè fide consumpsit ea. Si verò ex ignorantia probabili celebravit contractum cum *usu*riario, tenetur ad restitutionem, quoad hoc sciverit *usu*riarium alienando bona, fieri in totum, vel ex parte impotentem ad restituendum *usu*ras. Quod si ex eadem ignorantia probabili, bonà fide consumpsit ea bona, tunc solum tenetur ad restitutionem, quatenus ex his bonis factus est locupletior.

Si igitur *usu*riarius alienando bona in tertium, per contractum non sit impotens in totum, vel ex parte ad restituendas *usu*ras, quia adhuc ei supersunt sufficientia ad restitutionem earum: tunc contractus celebratus cum *usu*riario est iure validus, ita ut is, in quem per contractum bona *usu*riarij sunt translata, nihil teneatur restituere, etiam si *usu*riarius post contractum factus fuerit impotens ad restitutionem *usu*rarum.

Ex dictis sequitur, quid sit dicendum in multis casibus: Primò, si Titius *usu*riarius vendat possessionem suam patrimonialem, quam habet, vel quam ex pecunia *usu*riaria emit, valida est venditio; quia per eam recipiendū pretium, tantum accrescit in suis bonis, quantum habebat prius; dummodo iusto pretio vendat possessionem.

Item si pecunia *usu*riaria emit possessionem, valida est emptio, & validè transfertur pecunia in alium; quia recepta per emptam possessionem, tantum adhuc retinet in bonis suis, quantum habebat. Si tamen *usu*riarius donationes faciat; tunc si alia bona habeat, ex quibus possit *usu*ras restituere, validæ sunt donationes: si verò non habeat alia bona, non erunt validæ.

Ex his pariter iudicandum est, quid dici debeat in multis casibus particulantibus; de quibus solent Doctores dubitare; nimirum, an valeant contractus, quibus *usu*riarius emit sibi necessaria ad cibum, potum, vestitum, & alios *usu*s ad vitam pertinentes?

Dicendum est primò, si *usu*riarius alia bona haberet sufficientia ad restitutionem *usu*rarum, omnes huiusmodi emptiones esse validas.

Secundò, etiam si *usu*riarius alia bona non habeat ad restitutionem *usu*rarum, huiusmodi emptiones esse validas, si sint factæ pro rebus emendis simpliciter necessariis ad sustentationem suæ vitæ, & familiæ.

Tertiò, si *usu*riarius alia bona non habeat, ex quibus possit *usu*ras restituere, huiusmodi emptiones, non esse in conscientia validas, si sint factæ pro rebus emendis ad luxum, voluptatem, vel ob alios illicitos, superfluos, & vanos *usu*s. In his conveniunt Doctores supra citati.

Item dubitare solent Auctores, quid sit dicendum de stipendiis, quæ soluit *usu*riarius suis famulis, ministris, aut quibuscumque aliis, ut sint præceptores suorum filiorum?

In quâ re dicendum est primò, si *usu*riarius habeat alia bona, ex quibus possit *usu*ras restituere, tutâ conscientia potest huiusmodi stipendia conferre.

Secundò, si non habet alia bona, nequit tutâ conscientia conducere famulos, ministros, vel alios operarios, aut *usu*rarum operarum locatores, nisi pro rebus simpliciter, vel ad suæ vitæ, vel familiæ sustentationem necessariis.

Tertiò, si alia bona non habet, ex quibus possit *usu*ras restituere, & nihilominus prædictis famulis, vel ministris stipendia debita soluerit bonâ fide, & ipsi etiam famuli bonâ fide acceperint, possunt tutâ conscientia sic soluta stipendia retinere; quia *usu*riarius, sicut eos, a quibus *usu*ras extorsit, creditores habet, sic etiam debet prædictis famulis iusta stipendia: atqui inter creditores vnus non est potior alio, quamdiu nullam ex contractu, vel pacto habet, vel hypothecam expressam, vel tacitam, vel privilegium iuris. Sic Adrianus in 4. de Restitutione, questione, qua incipit: Occurrunt super prius dicta. §. sed quid si bona fide. Paludanus in 4. distict. 25. quest. 5. Medina q. 4. de *Usur.* ad 3.

Quartò, si prædicti famuli, vel ministri *usu*riario seruiant, in iis, quæ sunt illicita, vel vana, tunc non possunt retinere stipendia, quæ accipiunt ab *usu*riario, non habente alia bona, ex quibus *usu*ras restituere. Ita Gabriel, Angelus, & Silvester locis supra cit. Adrianus, & Paludanus supra quoque citat.

Item, quæ accipit vxor ab *usu*riario marito, potest tutâ conscientia retinere, si accipiat ad congruam suam sustentationem; quoniam huiusmodi alimenta sunt debita vxori.

Item, si sua industria, & opera lucrifaciat, ita ut augeat vtiliter mariti bona, potest retinere, si quid accipit ex bonis mariti, etiam si maritus non habeat alia bona ex quibus *usu*ras restituat: potest enim vxor sibi retinere lucra, quæ ipsa fecit.

Item, de filiis est perinde philosophandum, atque de vxore. Nam ex bonis patris *usu*riarij possunt alii, si pater alia bona habeat, ex quibus *usu*ras restituat; quod si non habeat, & aliquid acceperint ad congruam vitæ sustentationem, nihil tenentur restituere; quoniam sunt debita illis alimenta.

Item, si sua industria, & opera, rem patris vtiliter auzerint, possunt accipere quantum sua industria, & opera

meretur. Quod si acceperint ad luxum, vel alios usus illicitos, aut vanos, teneantur restituere, si pater non habeat unde restituere possit usuras.

Item solent Auctores dubitare de genere accipiente dotem ab usurario locero. In quo dicendum est: si locer alia bona habeat, ex quibus usuras restituere, tunc conscientia potest retinere dotem; licet locer deinde iactus fuerit pauper: quod si non habeat, tunc gener non potest dotem retinere; si tamen bona fide acceperit, poterit retinere tantum ex dote, quantum erit necessarium ad uxorem alendam; quia huiusmodi alimenta sunt uxori debita.

Item dubitant Auctores, quid sit dicendum de his, qui mutant usuras? Verbi gratia, Caius mutauit pecunias Titio usurario, postquam eas repetere, & redditus tunc conscientia retinere? Respondetur, si Caius mutauit pro extrema, vel gratia aliqua Titij necessitate subleuanda, potest retinere: si vero ad usus Titij usurarij illicitos, vel vanos mutauit, tunc si Titius habebat alia bona, ex quibus posset usuras restituere, poterit retinere, quod si non habeat, non potest.

De obligatione restituendi, quam usurarius habet.

CAPVT XV.

QUÆRITVR, quid, quantum, & cui usuras restituere usurarius teneatur? Respondetur primò, eum teneri ad restituendum quicquid per usuram accepit. Secundo, omnes fructus rei fructiferae perceptos. Item quos ipse usurarius desit percipere negligentia vel culpa sua; quia per hanc negligentiam suam laesit eum, à quo rem fructiferam per usuram accepit & sibi imputare debet, quod fructus non percipere: eos enim dominus rei percipere potuisset. Si quaeras, an teneatur restituere fructus, quos percipit, quos tamen dominus rei non fuisse alioqui percepturus, vel ob negligentiam suam, vel ob casum fortuitum? Respondetur, teneri, quia satis est, quod sint fructus rei, & percepti ab usurario. Si secundo roges, an teneatur restituere fructus, quos desit percipere ob negligentiam suam; & quos etiam alioquin dominus rei non percipisset ob negligentiam suam? Respondetur, non teneri, nec ratione rei alienae teneri, cum nihil percipere, nec aliquid exister apud ipsum: nec ratione iniustae acceptiois, quia nullus fructus percipit, nec eos erat dominus rei percepturus. Tertio, usurarius tenetur omnes fructus rei fructiferae apud ipsum existentes restituere. Quarto, tenetur restituere omne damnum emergens. V. g. si mutuatarius vilius vendiderit rem suam, vel si conduxerit aliam domum, vel si acceperit aliquid sub usuris, vel solueret usurario usuras. Item tenetur usurarius restituere his, à quibus usuras accepit: quod si mortui sint, eorum heredibus, vel his, qui nomine ipsorum possint acquirere: quod si nec heredes existant, pauperibus restituere. Item quandocumque mutuatarij sunt ignoti, siue incerti, tenetur pauperibus restituere.

De Usurario mentali.

CAPVT XVI.

QUÆRITVR, An usurarius mentalis teneatur restituere? Respondetur, certum esse apud Doctores, quandocumque nihil lucri est acceptum, ad restituendum non teneri, quia licet voluntas fuerit usuraria, & prode peccatum, nihil tamen est per usuram acceptum.

Difficultas igitur consistit, An teneatur restituere, quando est aliquid acceptum per usuram mentalem? Et notandum est hoc posse contingere, vt mutuator ultra sortem aliquid accipiat à mutuatario quadrupliciter. Primò quando

mutuatarius dat ultra sortem aliquid liberaliter, & gratis, non vi mutui, & mutuator etiam accipit, vt datum sibi gratis, & liberaliter: & tunc nulla est obligatio restituendi; quia nec est datum, nec acceptum ex vi mutui. Secundo, quando mutuatarius dat ratione mutui: nimirum quoniam ex signis, vel nutibus nouit mutuatorem velle lucrum ex mutuo, & ideo dat: vel dat, quia nouit alias non mutuatorem sibi, v. g. Caius mutuator aut dat, ne habeatur ingratus, aut ne alius eum mutuo indigne us, teneatur sibi: & mutuator, v. g. Titius recipit vt datum ratione mutui, & tunc omnes continentur esse obligationem restituendi; quia datum, & acceptum est lucrum ultra sortem ratione mutui. Tertio, quando mutuatarius dat ratione mutui, vt diximus in secundo casu: sed mutuator Titius recipit bona fide, putans sibi dari gratis, & liberaliter: & tunc Titius quandocumque nouerit esse sibi datum ratione mutui, tenetur restituere eis, & fructus eius existentes: si vero bona fide consumpsit, ad nullam tenetur restitutionem, si non fuerit inde factus ditor. Quarto, si mutuatarius det aliquid ultra sortem gratis, & liberaliter, credens Titium mutuatorem nihil lucri ex mutuo velle habere, sed Titius accipit animo, & intentione usuraria, nimirum ratione mutui, in hoc casu est tota difficultas. Sunt enim duae opiniones; prima alicui Titium usurarium mentalem non teneri ad restituendum. Ita Scotus in 4. dist. 15. q. 2. ar. 3. Ricardus eod. lib. & dist. ar. 5. q. 5. G. bo. eod. lib. & dist. q. 1. ar. 3. dub. 17. Angel. verb. restitutio. 1. ver. Usurarius. Siluester verb. Usura, 6. q. 3. Caietan. 2. 2. q. 78. ar. 1. Medin. de Usura, q. 4. ad secundum principale. Sotus lib. 6. de iustitia, qu. 1. ar. 4. Couarr. in Regula Peccatum, part. 2. in princ. nu. 4. Cardin. in c. Consuluit, de usur. & Clemen. Ex graui de Usur q. 24. Lupus Gemini de Usur. concl. 4. §. 2. nu. 51. Et probant, quia non tenetur debitor restituere id, quod debet, etiam si non sit paratus restituere, quando ei à creditore sit liberalis remissio debiti. Item contractans, & accipiens rem alienam, credendo inuitum esse dominum, non tenetur restituere si dominus erat volens. Item si ego accipiam rem tuam animo furandi, & tamen postea noui te mihi eam donare, quando eam accipiebam, non teneor ad restituendum eam.

Secunda opinio ait, Titium usurarium mentalem teneri ad restituendum: ita Innocent. Hostiensis. Ioan. Andr. abbas in cap. Consuluit, de Usur. Gloss. in cap. fin. de Simon. Laur. de Rodolph. de Usur. par. 2. q. 2. nu. 20. B. Anton. p. 2. tit. 1. cap. 5. §. fin. Almayn. in 4. dist. 15. q. 2. Probant ex Batt. li. ff. de Donat. & Castren. in l. Ahsenti, in princ. ff. de Donat. qui docent non esse veram donationem, quando quis ignorans soluit indebitum, dum tamen recipiens credat se accipere debitum. Deinde, quia donatio non perficitur, nisi acceptetur à donatario. Item in l. Si ego 1. ff. Si certum per. aperte dicitur, quod si volui tibi rem donare, & tu crederes eam tibi mutuo dari, non efficitur tua ante consumptionem; quia hoc casu intentio concedentis, & recipientis discordat. Item contractans quando ab initio est vitiosus, habet etiam vitiosum effectum.

In hac re opinio prima est probabilior, & ad argumenta in oppositum respondetur, satis esse, vt mutuator accipiat id, quod mutuatarius dat liberaliter & gratis: quia licet accipere intentione usuraria, vt lucrum ex mutuo: quia tamen nouit sibi dari gratis, & liberaliter, id etiam vt datum accipiat, & retinet sibi: solum argumenta probant, quod si receperit intentione solum usuraria, nec accipiat, vt datum sibi liberaliter, & gratis, teneretur restituere; quia donatio non valet nisi acceptata à donatario: & in hoc sensu loquitur secunda opinio.

Sed quid si Titius (inquies) usurarius non accipiat lucrum datum sibi à Caio gratis, & liberaliter; sed accipiat solum intentione usuraria, vt lucrum ex mutuo; tenebitur restituere ei, qui dedit, an pauperibus? Plerique ex Doctores secundae opinionis aiunt, eum esse obligatum ad restituendum pauperibus, non ei, qui dedit. Sed vetus est, quod Sotus, Siluest. & Caiet. aiunt, vel eum non teneri ad restituendum, vel debere restituere ei, qui dedit; quia eo ipso, quod

Titius